

SCENARIUSZ I

Smart Region

MODELOWA TRANSFORMACJA POPRZEMYSŁOWA,

LIDER WIELKOPOLSKI WSCHODNIEJ,

MODELOWY SYSTEM WSPÓŁPRACY,

INTELIGENTNY REGION,

INNOVATION LAB,

NOWE KOMPETENCJE NA RYNKU PRACY,

WYSOKA JAKOŚĆ ŻYCIA,

LOKALNY SYSTEM TRANSPORTU PUBLICZNEGO,

ZDROWA I ESTETYCZNE PRZESTRZEŃ,

WSPARCIE MŁODZIEŻY,

MODA NA ŻYCIE W MAŁEJ MIEJSCOWOŚCI.

Powiat turecki, dzięki odważnym działaniom podjętym w odpowiednim momencie, przyjęciu odpowiedzialnej postawy i poważnemu potraktowaniu szans rozwojowych, które niosła za sobą transformacja przemysłowa i ówczesna dyskusja o nowej *Strategii Rozwoju Województwa Wielkopolskiego*, od ponad 10 lat może cieszyć się ugruntowaną rolą Lidera Wielkopolski Wschodniej, który stał się wzorem dla innych regionów w zakresie tworzenia nowego modelu rozwoju gospodarczego. Transformacja przemysłowa, która objęła powiat turecki, dała szansę na pokierowanie całą współpracą powiatów konińskiego, kolskiego i Miasta Konina.

Transformacja powiatu odbyła się nie tylko w zakresie gospodarczym. Głębokie zmiany dokonały się także w zakresie społecznym, w sposobach poznawania i realizowania potrzeb mieszkańców, dbałości o najwyższą możliwą jakość ich życia, współpracy samorządu z biznesem, światem nauki, organizacjami pozarządowymi oraz innymi interesariuszami, którym zależy na rozwoju powiatu, a także w zakresie współpracy z młodzieżą i tworzenia nowych możliwości nauki i rozwoju, a następnie realizowania swoich aktywności na terenie powiatu.

Dziś o powiecie tureckim mówi się jako o jednostce, która odniosła wyjątkowy sukces. Wczesne poznanie i zrozumienie trendów i wyzwań rozwojowych pozwoliło przygotować mechanizmy oraz modele działania i współpracy przede wszystkim w sferze jakości życia mieszkańców i aktywności gospodarczej miasta.

ZAUFANIE I WSPÓŁPRACA

Wchodząc w proces transformacji powiat turecki rozumiał już dobrze, że poza elementami technologicznymi i gospodarczymi, bardzo ważny będzie wątek miękki, czyli wątek zaufania i budowania kultury współpracy, zarówno międzysektorowej wewnątrz powiatu, jak i tej wykraczającej poza powiat – z innymi powiatami oraz regionami. Żeby uczynić temu zadość, powiat turecki postanowił zbudować modelowy system współpracy, tak by współpraca podejmowana w ramach tej jednostki samorządu terytorialnego i gmin wchodzących w jego skład, nie była przypadkowa i chaotyczna, czy wręcz nie była kwestią indywidualnej woli poszczególnych włodarzy, a stała się ogólnie przyjętą zasadą, powszechnym standardem działania. Nie obyło się to co prawda bez przeszkód, bowiem powiat przeszedł swoje ciężkie próby w czasie budowania systemu współpracy lokalnej, ale ostatecznie, w sposób wręcz modelowy (głównie dzięki korzystaniu z doświadczeń i wiedzy najlepszych praktyków z całej Europy) udało się zaangażować wszystkich interesariuszy w proces i wyedukować ich w zakresie najlepszych praktyk współpracy i współdziałania.

INTELIAGENTNY REGION

Doświadczenia nabyte dzięki procesowi transformacji przemysłowej pomogły wypracować w regionie mechanizmy, które stały się podstawą do wdrożenia idei *Smart Region* (Inteligentnego Regionu). Zrozumienie „inteligencji” przez powiat turecki jest wyjątkowe w skali kraju – bardzo szybko zdano sobie sprawę z faktu, że inteligencja nie może opierać się wyłącznie na technologii, robotyzacji i „gadżetyzacji” gospodarki i przestrzeni publicznej, ale także na inteligencji i otwartości do podejmowania działań gospodarczych i społecznych mieszkańców powiatu. *Smart Region* w tym przypadku nie był więc jedynie bezmyślnym kopiowaniem praktyk z innych części kraju czy świata, a był procesem głębokiego zaangażowania lokalnej administracji, organizacji i instytucji, świata nauki, biznesu oraz młodzieży szkolnej i mieszkańców w proces tworzenia, testowania i wdrażania innowacji, które rozwiązują lokalne problemy i adresują potrzeby związane z budowaniem społeczeństwa obywatelskiego w powiecie.

W celu przyspieszenia procesu transformacji przemysłowej zgodnie z ideą *Smart Region*, jednocześnie angażując społeczność w sprawy lokalne, stworzono dla młodzieży uczącej się w szkołach średnich „powiatowy poligon doświadczalny inteligentnego regionu”, będący swego rodzaju odmianą *Technology House’u*, gdzie młodzi znaleźli przestrzeń do tworzenia i testowania rozwiązań miejskich i wiejskich.

Powiat korzysta także z narzędzi, które pozwalają mieszkańcom być w ciągłym kontakcie z administracją i wiedzieć co się dzieje w regionie. Mieszkańcy i użytkownicy powiatu są dzięki temu w stanie w prosty sposób za jednym kliknięciem zgłosić swoje zaangażowanie, przekazać komentarz, opinię, dołączyć i wesprzeć inicjatywę, a także w czasie rzeczywistym raportować o problemach w powiecie bezpośrednio do odpowiednich służb, dzięki czemu reakcja jest błyskawiczna.

PRACA

Nowoczesne technologie wkroczyły oczywiście najpierw do sektora prywatnego. Większość zakładów pracy w regionie, które rozwinęły się do najkorzystniejszego modelu przedsiębiorstw średnich, zatrudniających 100-250

pracowników, ma już od lat w swoich halach maszyny usprawniające wiele ówczesnych stanowisk manualnych. Zapowiadana w przeszłości robotyzacja i automatyzacja lokalnych miejsc pracy odbyła się jednak bez większego tąpnięcia na rynku. Pracownicy praktycznie jej nie odczuli, bo już od ponad 10 lat świadomi byli tego, co nadejdzie i byli do tych zmian przygotowani – konsekwentnie byli kształceni według nowych potrzeb, często wyprzedzających bieżące zapotrzebowanie. A kluczowe okazało się wykształcenie w nich nie tylko kompetencji technologicznych (programowanie, kodowanie, projektowanie pracy automatycznej), ale głównie umiejętności współpracy, projektowania i kreatywnego działania w grupie. Powiat włożył tym samym bardzo dużo energii i zasobów w podnoszenie wiedzy i kompetencji kadry średniego i wysokiego szczebla, która dzisiaj doskonale zna najnowsze praktyki działania i technologie sprzyjające biznesowi. Zmieniła się struktura kandydatów potrzebnych do pracy, z pracowników fizyczno-produkcyjnych na kadry programującą pracę zespołów oraz funkcjonowanie i nadzorowanie maszyn. Są to jednocześnie dużo lepiej płatne stanowiska niż dawne stanowiska manualne i powtarzalne.

Biznes, dysponując wiedzą i umiejętnościami na temat nowoczesnych partnerstw i możliwości finansowania inwestycji, a także korzyści jakie niosą za sobą innowacyjne rozwiązania, prowadzi ścisłą współpracę z lokalną administracją. Dla nikogo nie są obce partnerstwa w ramach Partnerstw Publiczno-Prywatnych oraz innych modeli. Współpraca jest też ważna z tego względu, że w przypadku analizowania długofalowych trendów demograficznych firmy i administracja mogą antycypować trudności rekrutacyjne i wychodzić im naprzeciw podejmując kolejne, sprzyjające inwestycje.

JAKOŚĆ ŻYCIA

Lokalny samorząd, na poziomie gmin dostrzegł wartość w dostarczaniu wysokiej jakości życia i tworzenia możliwości spędzania czasu wolnego dla mieszkańców i pracowników lokalnych. Współpracując z pozostałymi interesariuszami (głównie z biznesem) na bardzo wysokim poziomie, kładzie nacisk na kulturę, rozrywkę, sport, transport, warunki mieszkaniowe i wszystkie aspekty życia sprawiające przyjemność i poprawiające wygodę życia mieszkańców. Biznes bowiem od lat wiedział, że przewagę konkurencyjną względem nowych kandydatów na stanowiska pracy pozyska tylko dzięki obecności

w życiu lokalnym i wsparciu inwestycji podnoszących jakość życia i zachęcających mieszkańców do osiedlania się w okolicach zakładów pracy.

KULTURA I ROZRYWKA

Poszczególne gminy, współpracując także z powiatem i pozostałymi interesariuszami, zaczęły pobudzać aktywność lokalną w zakresie organizowania licznych drobnych, ale bardzo wysoko jakościowych wydarzeń kulturalnych. Nie ma więc już kilku dużych festynów w roku, jest kilkanaście mniejszych wydarzeń, które pozwalają dużo częściej korzystać z kultury mieszkańcom i dawać pretekst do częstszego spotykania się i zacieśniania więzi lokalnych.

Rośnie jednocześnie grupa osób, która docenia w coraz większym stopniu kulturę wysoką, przez co repertuar lokalnych wydarzeń znacznie się wzbogacił. Na terenie powiatu dostępne są usługi kulturalne, które nie odbiegają jakością od tych, których można usłyszeć w większym mieście, gdyż jest dbałość o to, żeby zapraszać artystów nie tylko w formie tradycyjnej, fizycznej, ale także przy użyciu inteligentnej technologii. Dzięki temu nie trzeba jechać do Poznania, Łodzi czy Warszawy, żeby obcować z kulturą, uczestniczyć w spektaklu, koncercie czy przedstawieniu baletowym.

Wszystkie te wydarzenia i wyjątkowa dbałość o dostarczanie mieszkańcom wszystkiego co najlepsze, budują wśród nich poczucie wyjątkowości i bardzo silnej lokalnej dumy.

TRANSPORT

W powiecie tureckim od wielu lat funkcjonuje transport publiczny skrojony na miarę i realizujący w pełni potrzeby mieszkańców. Linie autobusowe pokrywające regularnie cały obszar powiatu sprawiają, że poruszanie się po okolicy jest wygodne i szybkie, a mieszkańcy nie czują się wykluczani z życia społecznego przez utrudniony dostęp komunikacyjny. Przemieszczanie się między wszystkimi częściami terenu powiatu jest czymś prostym i oczywistym, na tyle, że na tym etapie nikt się nad tym dłużej nie zastanawia. System jest uzupełniony o doskonałą infrastrukturę pieszo-rowerową i tworzy modelowy przykład transportu publicznego uczącego się na bieżąco zachowań i przyzwyczajnień mieszkańców. Inteligencja systemu polega na analizowaniu danych

o obłożeniu linii i ewentualnych zdarzeń na drodze, informując pasażerów i kierowców o przebiegu i optymalizacji ich podróży.

PRZESTRZEŃ DO ŻYCIA I WARUNKI MIESZKANIOWE

Kilka lat temu podjęte zostały kroki w celu sformułowania wytycznych dla gmin w zakresie kształtowania estetyki gmin powiatu. Dostrzeżono bowiem związek między dobrym klimatem gospodarczym i społecznym a wpływem przestrzeni. W ostatnich latach coraz częściej w praktyce sprawdzała się teoria mówiąca o bezpośrednim wpływie otoczenia na zdrowie psychiczne i fizyczne mieszkańców miast i wsi. Ujednolicona wersja dokumentu regulującego wygląd przestrzeni dla powiatu, dba o to, żeby wspólna przestrzeń nie raziła w oczy i była gustowna. Zadbano, aby stare i nowe budynki jednorodzinne i wielorodzinne pozbawione były rozwiązań utrudniających funkcjonowanie mieszkańców i powodujące liczne przypadki chorób (wykazano między innymi, że gromadzenie osiedli ma wysoką szkodliwość dla relacji sąsiedzkich).

Nowe gminne inwestycje mieszkaniowe wielorodzinne doprowadziły do obniżenia cen nieruchomości na rynku wtórnym i pierwotnym, dzięki czemu mieszkańcy są w stanie znaleźć dla siebie przestrzeń, która będzie spełniała ich potrzeby oraz będzie w zasięgu ich portfela.

Zadbano też o to, aby każdy metr kwadratowy zieleni był zagospodarowywany w sposób zrównoważony i estetyczny. Zieleń współgra z otoczeniem, ale też buduje nowe przestrzenie, w których mieszkańcy, a szczególnie młodzież, mogą spędzić czas wolny i realizować swoje potrzeby społeczne. Zieleń ta nie wymaga dużych nakładów pracy i pieniędzy, bo zasadzono rozsądnie wieloletnie byliny, trawy i pachnące lawendy.

Nie tylko dobra przestrzeń działa korzystnie na zdrowie mieszkańców. Ich stan fizyczny monitorowany i wspierany jest przez obecną w ich życiu technologię. Seniorzy uczestniczą w programach profilaktyki zdrowotnej, korzystają z narzędzi wspierających ich rehabilitację i codzienną aktywność.

MŁODZI I EDUKACJA

Młodzi w powiecie są grupą priorytetową. Wszyscy mają świadomość, że zadbanie o tę grupę, gwarantuje powiatowi prężny rozwój. Dostarczana jest więc przestrzeń niezbędna do nauki, rozwoju i budowania relacji rówieśniczych.

Młodzi już od wczesnych lat szkolnych uczestniczą w projektach mających zmieniać i ulepszać ich otoczenie, dzięki czemu czują, że ich działania mają bezpośrednie przełożenie na rzeczywistość. Takie praktyki sprawiają nie tylko, że wzrasta ich przywiązanie do miejsca zamieszkania, ale także podnosi się poczucie odpowiedzialności za swoją przyszłość i miejsce, w którym dorastają i chcą żyć dalej, gdy dorosną. Wzrasta w nich także poczucie spełnienia misji, docenienia swojej pracy i zaangażowania. Jedynym co ich ogranicza to wyobraźnia.

Młodzi czują się bezpiecznie, bo wiedzą, że nie są pozostawieni sami sobie – aktywnie wspierająca administracja lokalna na poziomie gmin i powiatu nie tylko dostarcza im solidnych podstaw w zakresie wykształcenia, ale dba także o rozwój i dobry wybór przyszłej ścieżki zawodowej, dzięki prowadzonym od wielu lat programom mentorskim i wsparciem doradcy zawodowego. Młodzi wiedzą także, że mogą polegać na wieloletnich partnerstwach administracji z lokalnym biznesem – dzięki stałemu dialogowi na linii szkoła-gminy-powiat-biznes ekosystem zatrudnienia jest w pełni odpowiadający lokalnym potrzebom. Młodzież jest więc kształcona w kierunkach zgodnych z potrzebami i nie musi wyjeżdżać do innych miast, żeby pracować.

Czynnikiem, który najsilniej wpłynął na dobre samopoczucie młodzieży w regionie była jednak zmiana mody i stylu jej życia. Nauczeni doświadczeniami swoich starszych braci i sióstr, znajomych i rodziny, modzi bardziej doceniają powolne, niespieszne życie i fakt mieszkania w małej miejscowości. Znają wartość czasu, którego żyjąc w powiecie tureckim mają więcej, nie tracą go bowiem na dojazdy przez zakorkowane wielkie miasta. Widzą oszczędności, także materialne. Łatwiej i przyjemniej jest dla nich odwiedzić okazjonalnie duże miasto, skorzystać z jego atrakcji, nacieszyć się doraźnie pozytywami, po czym wrócić do domu, spokojnego, cichego, czystego i zdrowego, gdzie unikają wszystkich negatywnych aspektów życia w dużym mieście.

LOKALNA TOŻSAMOŚĆ I PRZYWIĄZANIE

Kluczem do budowania poczucia przywiązania i dumy z bycia mieszkańcem powiatu tureckiego była współpraca na linii administracja lokalna-organizacje pozarządowe-mieszkańcy. To właśnie lokalne NGO stały się głównym aktorem zmian postaw mieszkańców – liczne interwencje kulturalne, warsztaty, budowanie relacji, wspieranie mieszkańców w oddolnym

podnoszeniu jakości życia sprawiły, że lokalna tożsamość znów odzyskuje swoje znaczenie.

Powiat, we współpracy z gminami powiatu, dołączył także zgrywalizowane metody budowania przywiązania lokalnego – wykorzystał znane w przeszłości programy lojalnościowe i zbudował system, w którym mieszkańcy i użytkownicy powiatu gromadzili punkty za uczestnictwo w życiu kulturalnym, korzystanie z usług lokalnych, wspieranie lokalnych przedsiębiorców czy bycie wolontariuszem lokalnej organizacji pozarządowej. W zamian za zgromadzone punkty można uzyskać wiele korzyści – od zniżek na komunikację publiczną do zniżek i korzystniejszych warunków zakupu lub wynajmu nieruchomości na terenie powiatu.

Lokalna polityka rozwojowa, budowana wspólnie z mieszkańcami daje podstawę do tego, by mieszkańcy czuli własność procesów, odpowiedzialność i potrzebę realizacji założonych celów. Nie jest to już wyłącznie zależne od urzędów i decyzji władz, bowiem założenia strategiczne są wdrażane także przez samych mieszkańców, dla których proces ten jest naturalny, oczywisty i mają wysokie poczucie obowiązku względem przyszłości i rozwoju swojej miejscowości oraz całego regionu. Powiat turecki i gminy powiatu stały się dziś jednymi z równoprawnych interesariuszy, a nie wyłącznie formalnymi inicjatorami zmian.

